

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING D.D. 17 SEPTEMBER 2009 VAN DE COMMISSIES BESTUUR EN SAMENLEVING VAN DE GEMEENTE HAARLEM

Aanwezig de leden:

De heren W.A. Catsman (CDA), P.G.M. Elbers (SP), M.L. Hagen (VVD), R.H.C. Hiltemann (SP), C.J. Pen (CDA), F.H. Reeskamp (D66), W. Rutten (VVD), P. Schouten (PartijSpaarnestad), R.P.J. Trompetter (Actiepartij), T.J. Vreugdenhil (ChristenUnie/SGP) en de dames T.E.M. Hoffmans (GroenLinks), H. Koper (PvdA), A. Kropman (PvdA), F. de Leeuw (Fractie De Leeuw) en S. Özogul (SP)

Afwezig: De heer L.J. Mulder (GroenLinks) en mevrouw A.L.M.G. de Jong (GroenLinks)

Mede aanwezig:

Mevrouw D. Eikelenboom (voorzitter), de heren J. Nieuwenburg (wethouder), burgemeester B.B. Schneiders en mevrouw I. van Tienhoven (secretaris)

Verslag: M. van de Belt (Notuleerservice Nederland)

1. Opening en mededelingen van de voorzitter

De **voorzitter** opent om 18.45 uur de vergadering en heet iedereen welkom op deze gezamenlijke vergadering van de commissies Bestuur en Samenleving. Aanleiding voor deze bijeenkomst vormt de interpellatie van de SP tijdens de afgelopen raadsvergadering over de personeelsadvertentie van Het Scharlaken Koord voor maatschappelijk werk voor het uitstapprogramma van prostituees in Haarlem.

Mevrouw Hoffmans van GroenLinks vervangt vanavond de heer Mulder en mevrouw De Jong.

2. Vaststellen agenda

Opzet van deze avond is het voeren van een debat tussen de fracties. Eerst zal De Rode Draad inspreken, dan volgt een presentatie van Het Scharlaken Koord en vervolgens vindt het debat plaats.

De overige agendapunten komen te vervallen.

3. Discussie naar aanleiding van het interpellatiedebat inzake uitsluitende voorwaarden m.b.t. geloof bij gesubsidieerde functie

Mevrouw **Altink** spreekt in. De Rode Draad is opgezet als een vakbondachtige organisatie voor prostituees die van loopbaan willen veranderen of die betere arbeidsomstandigheden willen bewerkstelligen. Zij maakt bezwaar tegen de aanbesteding van deze functie die niet op landelijke schaal, maar op zo'n kleine schaal heeft plaatsgevonden. Op de website van de stichting waarmee de gemeente Haarlem in overleg is, staat nadrukkelijk dat de doelstelling het evangeliseren is, waarop de toekomstige cliënten wellicht niet zitten te wachten.

Vragen uit de commissie:

De heer **Schouten** informeert naar een alternatief.

- De Rode Draad is geen maatschappelijk werk, maar wellicht zou het maatschappelijk werk in Haarlem hiervoor toegerust kunnen worden.

De heer **Elbers** informeert naar de Europese aanbesteding.

- Vanuit het ministerie is wel overleg geweest met verschillende organisaties, ook met De Rode Draad, maar de subsidie kon alleen via gemeenten verdeeld worden.

De heer **Hagen** vraagt naar de filosofie van De Rode Draad over een overheid die prostituees wil stimuleren het vak te verlaten.

- De Rode Draad vindt dat het voor iedereen die wil stoppen met dit werk op elk gewenst moment mogelijk moet zijn. Arbeidsomstandigheden zijn dikwijls slecht. Vaak is er sprake van huurschuld, ligt aanmelding bij het CWI moeilijk en voor relatieproblematiek of huisvesting zouden de sekswerkers een

beroep moeten kunnen doen op het reguliere maatschappelijk werk waarbij kennis van deze specifieke doelgroep wel noodzakelijk is. Slachtoffers van mensenhandel vallen onder een heel andere regeling.

Mevrouw **Hoffmans** informeert of De Rode Draad bekend is met ervaringen van sekswerkers met Het Scharlaken Koord.

- Er komen wel klachten over mensen die de raamgebieden langsgaan met bijbels, maar de sekswerkers kunnen niet aangeven om welke organisaties het gaat.

De heer **Pen** informeert naar bewijs dat mensen worden uitgesloten.

- De Rode Draad baseert zich vooral op wat Het Scharlaken Koord zelf op de website zet en op de website Heil des Volks. Het is onduidelijk hoe de afzonderlijke religieuze organisaties opereren.

Mevrouw **Koper** heeft het debat in Amsterdam gevolgd. Daar zijn meer methoden om uit te stappen. Zij hoort graag of De Rode Draad daar ervaring mee heeft. Zij is benieuwd naar slagingspercentages.

- In Amsterdam kunnen sekswerkers ook naar het Prostitutiegezondheidscentrum. Over het slagingspercentage zijn geen gegevens bekend.

De heer **Reeskamp** vraagt hoe De Rode Draad tegenover uitstappen staat.

- De Rode Draad vindt niet dat sekswerkers zouden moeten uitstappen. Men spreekt liever van loopbaanverandering. Zij richt zich vooral op arbeidsomstandigheden. De Rode Draad staat neutraal tegenover het werk en sekswerkers hoeven niet gemotiveerd te worden om uit het vak te stappen.

De heer **Vreugdenhil** vraagt of bij de doelgroep het idee bestaat dat de loopbaanverandering in een gedwongen kader plaatsvindt of op basis van vrijwilligheid.

- Bij een onderzoek in Deventer bleken veel sekswerkers teleurgesteld over de aanpak waarbij het inkomen wordt afgenomen. Veel sekswerkers hebben ook ander werk of studeren.

De **voorzitter** bedankt mevrouw Altink voor haar bijdrage.

Mevrouw **Bakker** is directeur van de stichting Het Scharlaken Koord en zij is blij een toelichting te mogen geven. Mevrouw **Punt** is coördinator Maatschappelijk werk en zij heeft het uitstapprogramma geschreven op basis van de hulpvraag van de vrouwen zelf. De stichting is in 1987 gestart, een werkstichting van Tot Heil des Volks, een 150 jaar oude christelijke stichting voor maatschappelijk werk. Het straatwerk vormt een belangrijk deel van het werk. Door dat straatwerk heeft de stichting een goed beeld van wat er speelt op de Wallen. Nu zijn er veel Oost-Europese vrouwen, in de jaren '90 waren er opvallend veel jonge meisjes die via een loverboy werkten. De stichting verzorgt ook weerbaarheidstrainingen in een gymzaal in het kader van preventie. In de jaren '90 verwees Het Scharlaken Koord altijd door naar andere organisaties wanneer prostituees uit het vak wilden stappen, maar prostituees gaven aan dat er een drempel lag om weer bij een volgende organisatie hun verhaal te doen. Dat vormde de aanleiding voor Het Scharlaken Koord om zelf aan de slag te gaan.

De stichting richt zich ook op risicomeiden. Ze is behulpzaam bij vrouwen in de prostitutie die met schuld- of belastingproblematiek te maken hebben. Uiteraard behoeven slachtoffers van mensenhandel bescherming. Prostituees die willen uitstappen lopen tegen diverse problemen op. In 2004 kreeg de stichting subsidie van het ministerie van SZW om een uitstapprogramma te schrijven. SZW heeft het project gevolgd en begin dit jaar is het uitstapproject gekozen tot een van de achttien meest veelbelovende projecten op basis van effectiviteit.

Het uitstapprogramma zelf kent praktische hulpverlening, psychosociale hulpverlening, lichamelijk functioneren en ook pastorale zorg. Sommige vrouwen kiezen bewust voor dat pastorale deel, maar dat is absoluut geen voorwaarde. Het Scharlaken Koord werkt volgens de code van het maatschappelijk werk. Bovenaan staat respect voor de cliënt en aansluiten bij die hulpvraag die een cliënt heeft. Wanneer een cliënt aangeeft dat zij niets te maken wil hebben met de christelijke gedachte, respecteert de stichting dat uiteraard. Nazorg maakt deel uit van het programma.

Voor veel vrouwen is het toch een grote stap om uit de prostitutie te gaan. De stichting helpt vrouwen op diverse gebieden. Ze heeft daarvoor een netwerk met diverse organisaties in Amsterdam. Omdat

toetreding op de arbeidsmarkt lastig blijkt, geven zowel Het Scharlaken Koord als Randstad trainingen daarvoor.

De heer **Elbers** vraagt of de stichting Tot Heil des Volks de advertentie met alle christelijke-orthodoxe uitgangspunten gaat intrekken.

- Mevrouw **Bakker** trekt die omschrijving van de vacature niet in, want de stichting heeft een christelijke signatuur en mag dat uitdragen. De medewerkers halen veel motivatie uit hun geloof om dit werk te doen. De Wet gelijke behandeling biedt de ruimte om in de vacature te vragen naar een medewerker die zich kan vinden in de signatuur.

De heer **Elbers** informeert naar de formele bestuurders.

- De stichting Het Scharlaken Koord valt onder de moederorganisatie Stichting tot Heil des Volks.

De heer **Elbers** vraagt naar de basis voor de verwachte instap in Haarlem, twintig van de zestig prostituees.

- Haarlem biedt nu de mogelijkheid tot een pilot. De verwachting is gebaseerd op de ervaringen in Amsterdam. Er ligt nu al een lijstje met aanmeldingen op basis van alle publiciteit in de krant. Een beleidsmedewerker heeft ook een klein onderzoek verricht. De behoefte ligt dus duidelijk.

De heer **Schouten** hoort graag meer over respect voor een cliënt die niets van de pastorale kant wil weten.

- Mevrouw **Punt** respecteert het wanneer een cliënt zegt dat ze niets met het geloof te maken wil hebben en daar niets over wil horen. Dan laat de stichting het daarbij. De stichting hanteert de beroepscode van maatschappelijk werk.

De heer **Vreugdenhil** informeert naar doorverwijzing.

- Mevrouw **Punt** licht toe dat de stichting een groot netwerk vormt met diverse organisaties voor de specifieke problematiek: Amsterdams coördinatiepunt mensenhandel, bureau Jeugdzorg, AMK, politie, GGD, IND, ION. Elke organisatie heeft haar eigen expertise.

De heer **Reeskamp** vraagt een reactie op de personeelsadvertentie. Alleen indien nodig voor de uitvoering van het werk laat de wet toe dat er specifieke eisen mogen worden gesteld.

- Mevrouw **Bakker** wijst erop dat ook bij politieke partijen ideologie een rol speelt. De Wet gelijke behandeling biedt christelijke organisaties het recht aan medewerkers te vragen de religieuze uitgangspunten te onderschrijven.

De heer **Trompetter** vraagt of de stichting het werk van een prostituee zondig vindt.

- Volgens mevrouw **Punt** is dat niet de wijze waarop zij naar de cliënten kijkt. De motivatie voor dit werk komt voort uit liefde en betrokkenheid. Als vrouwen dit werk niet willen doen, maar uit geldnood in het beroep blijven steken, is het belangrijk dat de samenleving deze vrouwen een kans geeft.

Mevrouw **Koper** informeert naar de ervaringen met uitgestapte vrouwen en hoe de stichting omgaat met de bijzonder kwetsbare cliënten die misschien niet mondig genoeg zijn om aan te geven wat ze niet willen.

- Mevrouw **Punt** licht toe dat er op jaarbasis ongeveer vijftig vrouwen uitstappen. Hen volgen is moeilijk, omdat ze vaak verhuizen uit de stad. De eerste trainingen met Randstad zijn geweest en de eerste groep vrouwen loopt nu stage. Kwetsbaar zijn deze vrouwen zeker en dat vraagt dus veel fijngevoeligheid van de medewerkers. Op die basishouding worden medewerkers geselecteerd.

De heer **Pen** hoort graag iets meer over het subsidiebedrag.

- Mevrouw **Bakker** geeft aan dat het subsidiebedrag een geormerkt bedrag voor Randstad bevat. 110.000 euro is voor Het Scharlaken Koord voor bepaalde projecten. Zonder giften voor de stichting zou het onmogelijk zijn het uitstapproject daadwerkelijk te kunnen uitvoeren. Voor de projecten in Deventer, Amsterdam en Haarlem is het totaalbedrag 350.000. De pilot loopt over 2009 en 2010 en over de drie steden.

Mevrouw **Hoffmans** vraagt of de vraag naar uitstap groter is dan de stichting nu kan bieden.

- Mevrouw **Punt** kan dat lastig inschatten. Er is geen wachtlijst. Iedereen die zich meldt met een hulpvraag krijgt ook hulp. Er is geen zicht op wie zich niet melden. Cliënten horen vaak via via van dit project. Ze komen zelf naar de stichting toe of ze krijgen die tip van andere organisaties. Tv en Google spelen een rol.

De heer **Rutten** vraagt of de relatie met Randstad puur zakelijk is en of dat willekeurig welke andere aanbieder had kunnen zijn.

- Mevrouw **Punt** bevestigt dat het ook een andere organisatie had kunnen zijn. De samenwerking vloeit voort uit de duidelijke behoefte bij prostituees. De connectie met Randstad berust op toeval. Het management heeft er een project van gemaakt in het kader van maatschappelijk ondernemen.

De heer **Hagen** informeert naar de trackrecord en hoe de doorverwijzing verloopt als een cliënt niets te maken wil hebben met de stichting.

- Mevrouw **Punt** geeft aan dat het lastig is de succesvolle uitstappers te volgen. Er zijn rond de vijftig uitstappers op jaarbasis. In Amsterdam verwijst de stichting veel door naar het Prostitutie- en gezondheidscentrum. Dat doet ook mee in het project met Randstad. In Haarlem kan wellicht het algemeen maatschappelijk werk ook een rol spelen.

De **voorzitter** bedankt de dames Bakker en Punt voor hun bijdrage. Op initiatief van een aantal commissieleden vindt het debat plaats in stellingen. De heer Elbers heeft een aantal vragen per mail aan de commissieleden verzonden. De oorsprong van het debat ligt in een raadsnotie van de heer Vreugdenhil, waarin het college werd verzocht te kijken naar de mogelijkheden voor een uitstapprogramma voor prostituees. Het college is voornemens Het Scharlaken Koord dit te laten invullen in Haarlem. De heer Elbers heeft de vraag geponeerd of dit nu de goede invulling van die motie is en of de controlerende taak van de raad niet beknot wordt door de keuze van het college voor Het Scharlaken Koord.

De heer **Elbers** vraagt aan de burgemeester waarom het college heeft gekozen het gemeentebestuur niet als opdrachtgever te laten functioneren voor een instelling die dit werk in Haarlem zou kunnen doen. De keuze voor de stichting Het Scharlaken Koord is niet voorgelegd aan de raad.

Burgemeester **Schneiders** plaatst de beantwoording in een historisch perspectief. Het is al een tijd geleden dat in de commissie is gesproken over de wenselijkheid van uitstapprogramma's. Er is eerst gewerkt met een vertrouwenspersoon, maar de commissie zag daar na evaluatie weinig perspectief in. De commissie wees toen op de subsidiemogelijkheden. Het college heeft geen andere organisaties gevonden die in Haarlem een dergelijk programma konden leveren. Er zijn nog geen uitstapprogramma's, maar via het Ministerie van Justitie kwam het college in contact met deze stichting en langs deze weg maakt de gemeente ook aanspraak op de subsidie die hiervoor beschikbaar is. Kennelijk biedt Het Scharlaken Koord een redelijk unieke werksoort in Nederland. Volgens burgemeester Schneiders was het niet nodig dit aan de raad voor te leggen, omdat het andersom was: de vraag kwam vanuit de raad naar het college en het college heeft daar uitvoering aan gegeven.

Terecht vindt er een discussie plaats over de evangeliserende taak van de stichting en de mogelijke discriminatie in de wervingsadvertentie. Afgesproken is dat in de commissie aan de stichting zelf te vragen. De dames Bakker en Punt hebben heel duidelijk gesteld dat zij de code voor maatschappelijk werk hanteren en dat betekent dat zij geen evangelisatiewerk doen tenzij daar nadrukkelijk om gevraagd wordt. Dus geen ongewenste evangelisatieactiviteiten. De Wet gelijke behandeling biedt de ruimte aan de sollicitanteneis die de stichting in de personeelsadvertentie uitdrukt. Bovendien committeert het ministerie van Justitie zich aan deze stichting.

Burgemeester Schneiders stelt ten overvloede dat Haarlem de landelijke wetgeving hanteert. Iedere andere stichting die de code van maatschappelijk werk hanteert en een dergelijk programma kan bieden, zou voor Haarlem in aanmerking komen.

De **voorzitter** concludeert dat hiermee de interpellatievragen van de heer Elbers helder zijn beantwoord. Zij stelt voor het debat te beginnen.

De eerste stelling luidt: *Door voorwaarden te stellen aan subsidies en controle daarop is de scheiding van kerk en staat gewaarborgd.*

De **voorzitter** memoreert dat zowel Het Scharlaken Koord als burgemeester Schneiders zich houden aan regels en instructies en dat daarmee de scheiding is gewaarborgd.

De heer **Reeskamp** informeert naar de reactie van de burgemeester toen hij de personeelsadvertentie zag. Burgemeester **Schneiders** had de tekst nog niet eerder gezien, maar omdat het ministerie van Justitie en andere gemeentes samenwerken met Het Scharlaken Koord is hij ervan uitgegaan dat de organisatie deskundig is. Nadat hij de advertentie had gezien, kan hij zich de vragen van de heer Elbers goed voorstellen.

De heer **Hagen** geeft aan dat de VVD de oorsprong van de motivatie van de medewerkers van deze stichting niet van belang vindt. In beginsel moet iedereen bediend kunnen worden wanneer de overheid dit soort voorzieningen faciliteert. Voor de VVD is het moeilijk dat de politiek een oplossing kiest waarbij een aantal mensen buitenspel wordt gezet. Als het college doorgaat met deze hulpverlening, moet er eigenlijk nog iets naast komen.

De heer **Elbers** wijst erop dat deze raad verantwoordelijk is voor de raadskeuzes in deze periode. Scheiding van kerk en staat is belangrijk, in het onderwijs is de verzuiling juist verlaten en de overheid moet zich ervoor hoeden dat er weer een scheiding komt op basis van allerlei verschillende religies. Mevrouw **Koper** wijst op het probleem dat Haarlem niet akkoord gaat met deze personeelsadvertentie en dat de stichting naar de commissie Gelijke Behandeling stapt en haar gelijk krijgt. Wat moet Haarlem dan?

De heer **Elbers** vindt keuzemogelijkheid belangrijk. Het algemeen maatschappelijk werk zou het ook kunnen oppakken.

Mevrouw **Koper** vindt dat de raad het doel van de motie niet uit het oog mag verliezen. Er is op dit moment geen keuze en de vrouwen moeten geholpen worden. De subsidieaanvraag staat nog steeds open bij het ministerie, maar kennelijk melden andere organisaties zich niet.

De heer **Pen** is ervan overtuigd dat deze stichting goed werk levert. Gescreend door het Rijk, geselecteerd door andere gemeenten, samenwerkend met andere publieke organisaties en nergens is iets over uitsluiten van cliënten en evangelisatie aangetoond. Hij maakt ernstig bezwaar dat er nu voor de tweede keer een organisatie zwart wordt gemaakt op grond van niet-feitelijke argumenten.

De heer **Hagen** benoemt het dilemma. Als de gemeenteraad niet wil dat Het Scharlaken Koord actief wordt in Haarlem, laat de raad de vrouwen om wie het gaat in de steek. De situatie nu is misschien suboptimaal, maar het alternatief is niet starten en de vrouwen niet helpen. Hij heeft hier meer bedenktijd voor nodig.

De heer **Trompetter** is geen voorstander van verkerkelijking in het maatschappelijk werk en geen voorstander om deze stichting het werk te gunnen. Verbetering van het algemeen maatschappelijk werk staat voorop.

Voor mevrouw **Koper** staat voorop dat het doel goed is. Zij verzoekt de commissie Gelijke Behandeling naar de personeelsadvertentie te laten kijken, De Rode Draad te vragen of ook zij een aanbieding kunnen doen en misschien kan de gemeente net zoals burgemeester Cohen in Amsterdam heeft gedaan, een duidelijke notitie opstellen over de scheiding van kerk en staat die als onderlegger kan fungeren bij contracten.

Burgemeester **Schneiders** vindt het belangrijk om vast te stellen dat er in Haarlem talrijke organisaties zijn die een levensbeschouwelijke achtergrond hebben en die de gemeente allerlei vormen van werk laat doen, dus hij zal de gevraagde notitie niet opstellen. Hij concludeert dat op dit moment de gemeente geen samenwerkingsverband aangaat in de zin van het beschikbaar stellen van een kamer aan de stichting en verwijzen naar maatschappelijk werk.

De **voorzitter** wijst erop dat op 1 oktober dit onderwerp opnieuw wordt geagendeerd.

4. Sluiting

De **voorzitter** bedankt iedereen voor zijn inbreng en sluit om 20.25 uur de vergadering.